

**Ярослав Борщик,**  
кандидат історичних наук,  
старший викладач кафедри міжнародних відносин,  
Національний університет «Києво-Могилянська академія»  
ya.borshchuk@ukma.edu.ua  
<https://orcid.org/0009-0002-4375-7583>

## **ПОЛЬСЬКА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

У січні — на початку лютого 2022 р., напередодні широко-масштабного російського вторгнення, Європейська рада з міжнародної політики (ECFR) провела дослідження щодо суспільної підтримки України. Опитування проводили в семи країнах ЄС — у Німеччині, Франції, Італії, Польщі, Румунії, Швеції та Фінляндії. 60 % респондентів підтримали захист нашої держави зі сторони ЄС та НАТО в разі вторгнення (Süddeutsche Zeitung, 2022).

Близько половини опитаних вважали, що ймовірна підтримка Україні мали би надавати на рівні ЄС і НАТО, якщо ж мова заходила про національний рівень, то підтримка коливалася від 20 % у фінів і до 43 % у шведів. Єдина країна, яка виділялася на цьому фоні, — це Польща. Понад 65 % опитаних поляків вважали, що їхня країна має стати на бік України в разі російського нападу.

Після 24.02.2022 р. фіксується зростання рівня підтримки України по всьому європейському континенту, а в подібних опитуваннях Польща стабільно належала до топ-3 країн із найвищими показниками підтримки (Deutsche Welle, 2022a, 2022b).

Такий значний рівень підтримки України серед поляків мав абсолютно зрозумілий і логічний зворотний ефект.

В опитуваннях наших співвітчизників щодо ставлення до європейських країн в умовах війни та оцінки рівня підтримки України Польща і поляки стабільно посідали перші сходинки рейтингів. Так, за результатами опитування міського населення України у віці 18–60 років, яке провела компанія Kantar, у рейтингу схвалення Польща отримала 77 % підтримки та посіла перше місце, а серед української молоді рівень підтримки нашого найбільшого західного сусіда сягнув аж 89 % (Kantar, 2022). Другу і третю сходинку посіли Канада і Велика Британія з 68 % і 65 % відповідно.

Причини такої значної підтримки України серед поляків криються в традиціях суспільно-політичної думки, зокрема в концепції прометеїзму; в спробах переосмислення польської східної політики та в намаганнях відкрити нову сторінку у взаєминах на початку 1990-х рр., за що активно виступали такі авторитетні польські діячі, як Лех Валенса, Іван Павло II, Збігнев Бжезінський, Яцек Куронь, Лех Качинський та багато інших; а також у суто прагматичних і утилітарних підходах, як-от розуміння того, що наступною жертвою путінської агресії після України стане Польща. До прикладу, наприкінці лютого 2022 р. 74 % поляків вважали «високою» або «середньою» імовірність нападу Росії на Польщу (Лівий берег, 2022), в лютому 2024 р. цей показник знизився до 47 %, однак у будь-якому випадку поляки мають значні побоювання стосовно потенційної російської агресії (TVR.info, 2024).

Поступово польське суспільство оговталось від шоку, спричиненого діями Путіна, і це знайшло своє відображення в суспільних настроях. За три воєнні роки польська підтримка України почала спадати, і ці зміни є стійким трендом, а не якимись коливаннями в той чи той бік. Навіть попри це, у лютому 2025 р. понад 68 % поляків бажали перемоги України у війні, і це є найвищим показником у Центрально-Східній Європі. Для порівняння, перемоги України хотіли 44 % чехів і менше ніж третина словаків (Česke noviny, 2025).

Поруч із цим, у суспільній думці наших західних сусідів можна простежити перші тривожні дзвіночки. Так, за даними Центру ім. Мєрошевського за останній рік в Польщі фіксують зростання кількості противників надання військової допомоги Україні з 26 % до 35 %, а кількість прихильників надання такої допомоги зменшилася на 5 відсоткових пунктів до 49 % (Європейська правда, 2025а).

Аналогічно за останній рік фіксують зростання негативно-го ставлення до українців. Видання «Європейська правда» опублікувало результати дослідження, проведеного соціологічною лабораторією ARC Rynek i Opinia (Європейська правда, 2025b). За вказаний період кількість поляків, які негативно ставляться до українців, зросла з 27 % до 30 %, а частка тих, хто має добре ставлення, зменшилася з 25 % до 23 %. Ще більш важливо, що такі негативні тенденції стосуються польської молоді, серед якої лише 16 % мають позитивне ставлення до українців, а 37 % — навпаки.

На цьому фоні виходять назовні взаємні образи та конфлікти, яких досить багато у спільній історії обох народів. Перш за все йдеться про події 80-річної давнини на Волині та в Східній Галичині, в результаті яких загинули десятки тисяч людей, переважно поляків. У польському медіапросторі щораз голосніше лунають голоси за те, щоб українську інтеграцію в НАТО і ЄС та її підтримку Польщею було поставлено в залежність від «врегулювання», звісно, що на польських умовах, питання Волинської трагедії та ексгумації жертв. За даними опитування IBRiS, представленого у виданні «Річпосполита», половина поляків вважає, що без вирішення історичних питань із Польщею Україна не може увійти до НАТО та ЄС. Без цього категорично не згодні на євроатлантичну інтеграцію України 27,7 % респондентів, ще 22,5 % — скоріше не згодні (Rzeczpospolita, 2025).

Досить часто такі трансформації у сприйнятті поляками України та українців пояснюються тривалим виборчим циклом у самій Польщі: парламентські вибори у жовтні

2023 р., місцеві вибори у квітні 2024 та майбутні президентські вибори у травні 2025 р. Існує думка, що після цього внутрішньополітичне життя у Польщі стабілізується, що потягне за собою покращення польсько-українських взаємин. Однак, найімовірніше, зміни в польських суспільних настроях щодо України зберігатимуть свій рух у бік погіршення. І до цього слід бути готовими, особливо під час переговорів про вступ до ЄС, коли національний економічний егоїзм може взяти гору над безпековими питаннями. Так само ми спостерігаємо зміну позиції від двох третин на підтримку ідеї, щоб Польща стала по стороні України в разі російського нападу до того, що і теперішній коаліційний уряд Дональда Туска, і чільні представники попереднього уряду партії «Право і справедливість» вважають неможливим розміщення польських військ на території України у складі миротворчої місії.

Загалом, попри такі тривожні зміни суспільно-політичної думки в Польщі, наші західні сусіди все одно залишаються переважно прихильними до України, а понад дві третини досі бажають нашій країні перемоги. Уряд Дональда Туска активно допомагає Україні як у процесі фінансової допомоги та євроінтеграції, так і військовим постачанням і зміцненням логістичних зв'язків.

### **Список використаних джерел**

- Європейська правда. (2025a). У Польщі зростає число тих, хто проти надання військової допомоги Україні. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/02/4/7204139/>.
- Європейська правда. (2025b). У Польщі зростає негативне ставлення до українців, особливо серед молоді. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/02/4/7204140/>.
- Kantar. (2022). Ставлення до країн та оцінка рівня підтримки України. <https://www.kantar.com/ua/inspiration/public-sector/attitude-towards-countries>.

- Лівий берег. (2022). Поляки вірять, що після України Путін нападе на них, – опитування. [https://lb.ua/world/2022/02/28/507233\\_polyaki\\_viryat\\_shcho\\_pislya\\_ukraini\\_putin.html](https://lb.ua/world/2022/02/28/507233_polyaki_viryat_shcho_pislya_ukraini_putin.html).
- TVP.info. (2024). Czy Polacy boją się ataku Rosji? Zaskakujące wyniki. <https://www.tvp.info/76060376/sondaz-czy-polacy-boja-sie-ataku-rosji-zaskakujace-wyniki>.
- Deutsche Welle. (2022a). Дослідження: у яких країнах ЄС (не) підтримують Україну. <https://www.dw.com/uk/doslidzenna-u-akih-krainah-es-ne-pidtrimuut-ukrainu/a-63991915>.
- Deutsche Welle. (2022b). Опитування: В ЄС поменшало прихильників надання зброї Києву. <https://www.dw.com/uk/opituvanna-v-es-pomensalo-prihilnikiv-nadanna-zbroi-ukraini/a-63957454>.
- Česke noviny. (2025). Průzkum: Vítězství Ukrajiny si přeje 44 procent Čechů. <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pruzkum-vitezstvi-ukrajiny-si-preje-44-procent-cechu/2630118>.
- Rzeczpospolita. (2025). Sondaz IBRiS: Ukraina powinna zamknąć sprawę ekshumacji. Polska stawia warunki. <https://www.rp.pl/polityka/art41742151-sondaz-ibris-ukraina-powinna-zamknac-sprawe-ekshumacji-polska-stawia-warunki>.
- Süddeutsche Zeitung. (2022). Europa steht der Ukraine zur Seite. <https://www.sueddeutsche.de/politik/ukraine-russland-konflikt-europa-verteidigung-umfrage-1.5524398>.